

Силабус курсу

Історія зарубіжної літератури та методики її викладання

Ступінь вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 014.02 Середня освіта. Мова та література (французька)

Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Французька мова і література)»

Компонент освітньої програми: обов'язковий

Рік підготовки, семестр – 2 рік, 4 семестр

Кількість кредитів – 2

Мова викладання: українська

Дні занять: згідно розкладу

Консультації: згідно розкладу

Керівники курсу

Докт. пед. наук, канд. філ. н., проф. Грицак Н.Р.

Контактна інформація: grycak78@tnpu.edu.ua 0352-43-58-31 (деканат)

Опис дисципліни

Курс «Історія зарубіжної літератури та методики її викладання» спрямований на розкриття ключових літературних явищ цього періоду, увиразнення національної специфіки літературних процесів у різних країнах, їх місця в історико-літературному процесі; усвідомлення індивідуального стилю письменників зазначеного періоду; вивчення особливості поетики, художнього світу письменника; усвідомлення специфіки мистецького мислення й сутність творчих пошуків письменників цієї епохи.

Завданнями курсу є розкриття літературних тенденцій, стилів, напрямків та застосування цих знань у комунікації та професійній діяльності; аналіз й інтерпретація творів світової художньої літератури, визначення їх специфіки й місця в літературному процесі; забезпечення діалогу культур у процесі вивчення іноземної мови та зарубіжної літератури, створювання умов для міжкультурної комунікації.

Структура курсу

Години			Тема	Результати навчання	Завдання
лекції	семінари	сам. робота			
Змістовий модуль 1. Література ХХ ст.					
2		2	Тема 1. Загальна характеристика зарубіжної літератури ХХ століття: модернізм, авангардизм, постмодернізм.	Знати поняття про літературну епоху; розмитість меж літературних епох; «Нове бачення» в художній літературі; різноманітність художніх маніфестів і шкіл. Уміти розрізняти літературні течії.	Питання, обговорення
2	2	2	Тема 2. Творчі пошуки і мистецькі досягнення австрійської та німецької літератури. Естетика експресіонізму та абсурду.	Знати тенденції розвитку, піднесення австрійської літератури на межі ХІХ–ХХ ст. Уміти аналізувати твори.	Питання, обговорення
2	2	4	Тема 3. Явище «літературного екзистенціалізму». Літературні візії та філософські пошуки Альбера Камю.	Знати загальну характеристику філософії екзистенціалізму; домінанти «літературного екзистенціалізму». Уміти аналізувати твори.	Питання, обговорення
2	2	4	Тема 4–5. Література «втраченого покоління».	Знати історію виникнення терміну «втрачене покоління». Уміти аналізувати твори.	Питання, обговорення
Змістовий модуль 2. Європейська драматургія					
2	2	4	Тема 6. Європейська драматургія: ідеї, постаті, художні особливості «епічної драми», «драми абсурду» та «театру масок».	Знати концепцію епічного театру Б. Брехта. Уміти виокремлювати засоби зображення характерів.	Питання, обговорення
2	2	2	Тема 7. Е. Йонеско як один з творців французького «театру абсурду».	Знати найважливіші особливості театру Е. Йонеско. Уміти аналізувати твори.	Питання, обговорення

2		2	Тема 8. Новаторський характер п'єс Л. Піранделло.	Знати особливості «театру масок» Піранделло. Уміти аналізувати твори.	Питання, обговорення
Змістовий модуль 3. Латиноамериканська література.					
2		2	Тема 9. Латиноамериканський роман ХХ ст. та його світовий резонанс.	Знати особливості розвитку латиноамериканської літератури у другій половині ХХ ст. Уміти аналізувати твори.	
2	2	2	Тема 10. Габріель Гарсія Маркес.	Знати міфопоетику роману «Сто років самотності», художній простір і час. Уміти аналізувати метафоричність і символіку тексту.	

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ЗК4	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК6	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях навчальної або професійної діяльності, приймати ефективні рішення у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети, продовжувати навчання із значним ступенем автономності для оволодіння сучасними знаннями.
ЗК7	Здатність до пошуку, опрацювання, аналізу й інтерпретації інформації з різних джерел, дотримуючись норм академічної доброчесності.
ЗК11	Здатність використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності.
ФК1.	Здатність розуміти та застосовувати основи педагогіки і психології в освітній діяльності у закладах загальної середньої освіти задля розвитку процесуальної складової освітнього процесу і ефективного використання традиційних та інноваційних форм, методів, засобів організації освітньої діяльності вчителя французької і другої іноземної мови (англійської) та зарубіжної літератури.
ФК2.	Здатність моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання, здійснювати інтегроване навчання, формувати та розвивати в учнів ключові компетентності та уміння, спільні для всіх компетентностей, критичне мислення.
ФК5	Здатність використовувати професійні знання і практичні навички в галузі лінгвістики, літературознавства, зарубіжної літератури.
ФК6.	Здатність планувати, організовувати та проводити уроки і позакласні заходи з французької і другої іноземної мови та зарубіжної літератури з урахуванням особливостей навчання, здійснювати контроль та оцінювання результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу.

ФК7	Здатність використовувати можливості мережевих програмних систем, Інтернет-ресурсів, мобільних застосунків та цифрових технологій для вирішення теоретичних і практичних завдань у професійній діяльності, ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) освітні ресурси.
ФК8.	Здатність формувати в учнів уміння вчитися, сприяти їх мотивації до вивчення іноземних мов і читання творів зарубіжної літератури.
ФК13.	Здатність застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі, використовувати інновації у професійній діяльності, застосовувати різноманітні підходи до розв'язання проблем у педагогічній діяльності, здатність до навчання впродовж життя ("lifetime learning") та здійснення моніторингу власної педагогічної діяльності і визначення індивідуальних професійних потреб.
ФК 14	Здатність брати участь у різних формах професійної комунікації (семінари, конференції, засідання методичного об'єднання, круглі столи, вебінари, дискусії тощо), застосовувати знання з психології, педагогіки, мовознавства, літературознавства, методики навчання іноземних мов.
ФК 15	Здатність планувати, організовувати, здійснювати прикладне мікродослідження з предметної спеціальності, систематизувати, аналізувати, інтерпретувати та представляти його результати.
Програмні результати навчання	
ПРН2.	Аналізувати стан і можливості вдосконалення педагогічного процесу та відповідного освітнього середовища згідно з нормами безпеки життєдіяльності в закладах загальної середньої освіти із застосуванням інноваційних підходів, методів і технологій, враховуючи потреби (у тому числі особливі потреби) учнів.
ПРН4.	Знати, розуміти та застосовувати принципи, форми, сучасні методи, прийоми навчання іноземних мов і зарубіжної літератури в закладах загальної середньої освіти.
ПРН6.	Здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та інших особливостей учнів, створювати умови формування позитивної самооцінки та мотивації учнів до навчання; забезпечувати педагогічну підтримку осіб з особливими освітніми потребами; застосовувати механізми реалізації суб'єкт-суб'єктних відносин між вчителем і учнем.
ПРН8	Застосовувати міжпредметні зв'язки та інтеграцію різних навчальних предметів (інтегрованих курсів) під час освітнього процесу.
ПРН10.	Забезпечувати діалог культур у процесі вивчення іноземної мови та зарубіжної літератури, створювати умови для міжкультурної комунікації.
ПРН11.	Володіти різноплановими методами і способами перевірки знань з французької мови і літератури, другої іноземної мови та зарубіжної літератури, реалізовувати стратегії оцінювання за допомогою цифрових сервісів, добирати цифрові інструменти оцінювання.
ПРН 12	Використовувати онлайн-сервіси, застосунки, відкриті електронні (цифрові) освітні ресурси педагогічного спрямування для професійного розвитку та обміну досвідом з дотриманням академічної доброчесності.
ПРН13	Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідний навчальний матеріал з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.
ПРН14	Здійснювати наукові дослідження (мікродослідження) у галузях психолого-педагогічних дисциплін та фахових методик.
ПРН16	Критично оцінювати власну навчальну та професійно-дослідницьку діяльність, реалізовувати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

Літературні джерела

Основні

1. Давиденко Г. Й., Стрельчук Г. М., Гречаник Н. І. Історія зарубіжної літератури ХХ століття : навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 488с.
2. Давиденко Г. Й. Історія зарубіжної літератури ХІХ – початку ХХ століття : навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури 2007. 400 с.
3. Денисова Т.І. Історія американської літератури ХХ століття. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2012. 487 с.
4. Зарубіжна література ХХ ст. / за ред. Ніколенко О. М., Хоменко Н. В., Конєвої Т. М. Київ, 1998.
5. Енциклопедія постмодернізму / ред. Ч. Е. Вінквіст, В. Е. Тейлор; пер. з англ. Віктор Шовкун. Київ : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2003. 503 с.
6. Зарубіжна література ХХ ст. / за ред. Ніколенко О. М., Хоменко Н. В., Конєвої Т. Київ, 1998.
7. Зарудня І.О. До змісту роману — через осмислення особливостей його художнього простору, часу та системи символів. Уроки аналітичної роботи над романом «Чума» А. Камю. Всесвітня література. 2006. № 3. С. 49—61.
8. Затонський Д. Зарубіжна проза другої половини ХХ сторіччя: підручник. Київ, 2002.
9. Історія зарубіжної літератури ХХ ст. Навчальний посібник. В.І.Кузьменко, О.О.Гарачковська, М.В.Кузьменко та ін. Київ: ВЦ «Академія», 2010. 496 с.
10. Кузьменко В. І. Історія зарубіжної літератури ХХ ст. : навч. посіб. К., 2010.
11. Методичні матеріали до практичних занять з курсу «Історія зарубіжної літератури ХІХ та ХХ століть»: для студ. ф-ту «Референт-перекладач». Харків : Вид-во НУА, 2003. 28 с.
12. Наливайко Д. Трагічний гуманізм А. Камю. А. Камю. Вибрані твори. Київ, 1991.

Допоміжні

13. Белів Н.І. «Смерті не знає душа». Конспект уроку за новелою Франца Кафки «Перевтілення». 11 клас. Зарубіжна література. 2003. № 10. С. 49–53.
14. Бертольд Брехт. 11 клас. Всесвітня література. 2004. № 4. С. 52.
15. Бігун Б. Я. Митець і його творіння за постмодерністської доби Всесвітня література. 2002. № 5 – 6. С. 75–81.
16. Бойко І. Б. Театр, який спонукає задуматись над абсурдністю нашого життя. Конспект уроків за п'єсою «Носороги» Е.Йонеско. 11 клас. Всесвітня література. 2006. № 4. С. 52–56.
17. Вознюк О. Художній світ Ф. Кафки у новелі «Перевтілення». Зарубіжна література. 2001. № 11 (219). С. 2.
18. Ганіч Н. Західна драматургія (загальна характеристика). Зарубіжна література. 2005. № 13 (413). С. 20–21.
19. Генріх Белль. До естетики гуманного (фрагменти «Франкфуртських лекцій»). Зарубіжна література. 2000. № 17. С. 2.
20. Гладишев В. В. Вивчення літературного твору має бути контекстуальним (Матеріал до такого вивчення оповідання «Перевтілення» Ф. Кафки). Всесвітня література. 2003. № 9. С. 54–55.
21. Глущенко Г. Ф. «Гімн людині чи щось інше?». Огляд науково-методичних статей, присвячених вивченню повісті-притчі Е. Хемінгуея «Старий і море». Всесвітня література і культура. 2004. № 9. С. 18–23.
22. Горбатенко О. С. Б. Брехт: звертатися до розуму глядача, а не до його емоцій. Система уроків за п'єсою «Матінка Кураж та її діти». Всесвітня література. 2005. № 1. С. 34–37.
23. Гордєєва Л. В. «Людина не для того створена, щоб терпіти поразки...» Вивчення творів Е. Хемінгуея. Всесвітня література та культура. 2004. № 9. С. 15–18.
24. Гордіна Л. Осуд антигуманної сутності війни в оповіданні Г. Белля «Подорожній. Коли ти прийдеш у Спа». Зарубіжна література. 2005. № 5 (405). С. 9–11.

25. Горідько Ю. Вивчення творчості А. Камю. Зарубіжна література. 2005. № 3 (403). С. 5–16.
26. Горідько Ю. А. Сильовий аналіз як шлях вивчення модерністських творів. На прикладі п'єси Е.Йонеско «Носороги». Всесвітня література та культура. 2004. № 5. С. 33–37.
27. Горозинський В. Дикий тупіт копит. До вивчення п'єси Е. Йонеско «Носороги». Всесвітня література та культура. 2004. № 5. С. 30–33.
28. Грищенко Л. «Від історії людства до історії духовності». Матеріали до вивчення роману Г. Г. Маркеса «Сто років самотності». Всесвітня література і культура. 2001. № 5. С. 41–44.
29. Гурдуз А. І. Мета героїв романів Кнута Гамсуна: динаміка пантеїстичного світосприймання. Всесвітня література. 2004. №2. С. 54–57.
30. Дітькова С. Ю. Приречені на самотність. До вивчення роману Г. Г. Маркеса «Сто років самотності». Всесвітня література і культура. 2005. № 9. С. 13–18.
31. Ежен Йонеско (11 клас). Всесвітня література. 2004. № 4. С. 55–56.
32. Жупанський О. Записники А. Камю. Зарубіжна література. 2005. № 3 (403). С. 1–2.
33. Залевська С. Філософські здобутки збірки «Нові поезії» Р. М. Рільке. Зарубіжна література. 2005. № 36. С. 22–24.
34. Ковбасенко Ю. І. Чи слід інтерпретувати творчість Камю у безнадійно трагічному ключі?. Всесвітня література. 2006. № 3. С. 61.
35. Лобода О. П. «Єдине, що важливо – це бути людиною». Урок за романом Альбера Камю «Чума». Зарубіжна література. 2000. № 1. С. 13–18.
36. Медвідь Н. О. Тема Бога і митця в поезіях В. Стуса і Р. М. Рільке (Спроба компаративного аналізу). Всесвітня література. 2004. № 9. С. 48–51.
37. Мустафіна В. Якщо ти людина. (Урок-роздум про роман Е. Хемінгуей «Прощай, зброє!»). Зарубіжна література. 1998. № 6 (70). С. 7.
38. Мухомеджанова С.О. Вчитись сприймати художній твір не як віддзеркалення реального життя, а як реакцію митця на умови буття. Спроба цілісного аналізу роману А. Камю «Чума». Система уроків. Всесвітня література. 2005. № 2. С. 50–52.
39. Пінігіна Г. Символічний сенс п'єси «Носороги». 11 клас. Зарубіжна література. 2004. № 13 (413). С. 21–24.
40. Хом'як Т. В. Світові війни очима Е. М. Ремарка. Всесвітня література і культура. 2005. № 6. С. 29–31

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Безкоштовні електронні підручники онлайн «Гуманітарні науки» (<http://www.chitalca.html>).
2. Бібліотека зарубіжної літератури українською мовою. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/world/>
3. Каталог авторів, письменників, поетів. URL: <https://zarlit.com/>

Політика оцінювання

- **Політика щодо речення та перекладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-10% від оцінки). Перекладання модулів і тем відбувається за наявності підтверджених поважних причин (наприклад, довідка від лікаря).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв).
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба,

міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується таким чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Змістові модулі 1 і 3 – усне опитування	55
Екзамен – усне і письмове опитування	45

Шкала оцінювання студентів

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	відмінно
B	85-89	добре
C	75-84	добре
D	65-74	задовільно
E	60-64	достатньо
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом